

Lausunto

Yhteenveto

1. AMKE kannattaa esitystä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta luopumisesta.
2. AMKE esittää laadittavaksi vuoteen 2025 ulottuvan ammattiosaamisen strategian, koska koulutuksen kehittäminen edellyttää pitkäjänteisiä tavoitteita.
3. AMKE muistuttaa, että pelkkä talousohjaus ei riitä kansalliseksi koulutuspolitiikaksi tai koulutusjärjestelmän valtakunnallisten tavoitteiden viestimiseen.

Ammattiosaamisen kehittämissuunnitelma AMKE ry kannattaa OKM:n esitystä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta luopumisesta. Maailman nopeaa muutosta ei enää voida hallita viisivuotissuunnitelmilla, joiden valmistelu vie turhaan voimavaroja koulutuksen uudistamisesta. Nykyisen kehittämissuunnitelman heikkous on ollut sen rajoittuminen vain OKM:n hallinnonalalle. Siitä on puuttunut työvoimapolitiittinen koulutus sekä muiden ministeriöiden alainen innovaatio- ja tutkimustoiminta.

Samalla AMKE tuo esiin huolen kansallisen koulutuspolitiikan jatkuvuudesta. Kesun vahvuus oli, että se linjasi kehittämisestä koko hallituskaudelle ja sen mukaisesti rakennettiin kärkihankkeita ja rahoitusohjelmia. Vaikka kesun valmistelu oli hallintovetoista, se tapahtui yhdessä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien kanssa. Sidosryhmien osallistuminen kehittämissuunnitelman valmisteluun on ollut arvokasta, vaikka todelliset vaikutusmahdollisuudet eivät aina ole toteutuneet.

Nykyinen strateginen hallitusohjelma on sisällöltään niukka ja siihen perustuvat kärkihankkeet on valmisteltu vailla vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa. On vaara, että koulutuksen kehittämistä koskeva päätöksenteko irtaantuu liikaa käytännön toiminnasta.

AMKE esittää, että Suomeen laaditaan kokonaisvaltainen ammattiosaamisen strategia, joka ulottuu vuoteen 2025 asti. Strategia tukisi ammatillisen koulutuksen kehittämistä kokonaisuutena ja antaisi sille selkeän yhteiskunnallisen tavoitteen. Koulutuksen kehittäminen edellyttää pitkäjänteisyyttä, eikä se voi perustua lyhyen tähtäimen hankkeiden toteuttamiseen.

AMKE esittää, että OKM avaa toimintaansa joukkoistamalla koulutuksen uudistamistarpeiden tunnistamista. Esitämme, että OKM jatkossakin vahvasti osallistaa koulutuksen kenttää ja sidosryhmiä valmistellessaan tulevaisuuskatsauksia, tietopohjaa hallitusohjelmaneuvotteluihin tai toimenpiteitä hallitusohjelman toteuttamiseksi. Uusien työkalujen käyttö on osa koulutusjärjestelmän ohjauksen digitalisointia.

Koulutuksen määrällinen mitoitus kaipaa enemmän joustavuutta erityisesti aikuisten osaamistarpeiden osalta. Perinteinen ammattikohtainen mitoitus ja koulutustarpeiden ennakointi eivät toimi hyvin, kun työelämän ennustetaan uudistuvan synnyttämällä uusia ammatteja ja tuhoamalla vanhoja aiempaa nopeammin. Koulutuksen mitoituksessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota pienten tai valtakunnallisesti muuten merkittävien alojen koulutukseen.

Kehittämissuunnitelman poistuessa keskeiseksi ohjauksen välineeksi tulee oikeaan ohjaavien tuloksellisuusmittareiden tunnistaminen. Tähän on panostettava ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja rahoitusjärjestelmän uudistamisessa vuosina 2016–2017. AMKE muistuttaa, että pelkkä talousohjaus ei riitä kansalliseksi koulutuspolitiikaksi tai koulutusjärjestelmän valtakunnallisten tavoitteiden viestimiseen.